

АДЫГЭ

1923-рэ ильэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыагъэу
кыдэклы

МАКЪ

№ 156 (23085)

2024-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

ШЫШЪХЪЭИУМ и 24-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИГЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Сабыйигъор къагъэгъунэзэ

Пэщаклэ фашыгъ

Алексей Гусев

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Муратрэ Урысые Къэралыгъо телерадиокомпанием ишъолъыр департамент ипашцэ игуадзэу Андрей Никитинымрэ АР-м и Правительствэ цунэ тыгъуасэ зэдуклэгъу щызэдырлагъ. Мы Иофтхъабзэм нэлуасэ Лышъхъэр щыфашыгъ Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» пэщаклэу фашыгъэ Ацумыжъ Адам.

Зэдэгущыгъум хэлэжыагъэх АР-м и Лышъхъэрэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашцэу Владимир Свеженецрэ ащ игуадзэу Къонэ Зауррэ, АР-м лъэпкъ Иофхэмклэ, лэкълъб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет итхьаматэу Шъхъэлэхъо Аскэр.

Зэдуклэгъур кызылэуихызэ, Адыгеим и Лышъхъэу кылуагъ республикэм ихэбзэ кыулыкъухэмрэ Урысыем и КъТРК-рэ яздэлэжъэныгъэ шлуагъэ кызырхы-рэр, ащ даклоу кыхыгъэщыгъ Къэралыгъо телерадиокомпанием икьутамэу республикэм щылэм зэдэлэжъэныгъэ пытэу дырлэм фэдэ кызырхы-рэр. КъТРК-у «Адыгеим» Иофэу дашлэрэр тапэкли шлуагъэ хэлъэу зэрэпкъэгъэ-щыт, республикэм иэлектрон амалхэм зызэраушъомбгъуштым, ащ фэхъурэ зэхъоклыныгъэшлэхэм цыфхэр икьоу нэлуасэ афэшлыгъэнхэмклэ амалышлэхэр кызыртыштым Къумпыл Мурат ицыхъэ зэрэтелъыр кылуагъ.

«Иофшлэным епхыгъэ мыщ фэдэ зэфыщытыклэхэм ыкли Урысыем и КъТРК зэдэлэжъэныгъэу дытилам осэшхо афэтэшлы, тапэкли республикэм иэлектрон амалхэм заушъомбгъунымыклэ, социальнэ мэхъанэ зилэ проектхэр тызэгъусэу лъыдгъэклэнтэхэмклэ, телерадиокомпаниеу лъэгэпаклэм тетцэнымклэ амалэу

(Иклэух я 2-рэ нэклуб. ит).

(Иклэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Алексей Гусев

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат республикэм и Правительствэ зычлэт унэм щыригъэблэгъагъэх Адыгеим и Президентыгъэу, дышъэ кычлэхыным зилахышхо хэзышыхъэгъэ ыкли гупыкышхо зилэ Шъэумэн Хъазрэт имылькуклэ ыгъэпсыгъэ Клэлэцыкълу унэ-лицеим члэсхэр.

Гъэрэклэ гъэмафэм Адыгеим икыгъэгъэ лыклэ купэу Красноярскэ клогагъэм иджэуап хъугъэ ахэр джы кызырэкълуагъэхэр. Клэлэцыкълухэр, адыгэ къашъомклэ ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэр», творческэ куп зэфэшхъафхэр, артистхэр ыкли общественнэ Иофшлэшхохэр клогагъэхэм ахэтыгъэх. Клэлэцыкълу ибэхэр ыкли ны-тыхэм аналэ зытемытыжхэр зыцагыгъэ учреждениер Красноярскэ краим икьэлэ шъхъалэ

2023-рэ ильэсым шашыгъагъ. Гупыкышхо зилэ цыфым ишлушлэ фонд икьэклуа-плэхэмклэ ар агъэпсыгъагъ ыкли ащ ыцлэ ехы.

Зэдуклэгъум щылагъэх Урысыем Иофшлэнымклэ и Лышъхъэу, тхаклоу ыкли общественнэ Иофшлэшхоу Мэщбэшлэ Исхъакъ, АР-м культурэмклэ иминистрэу Аульэ Юрэ, Хь. Шъэумэным ыцлэклэ щыт Шлушлэ фондым итхьаматэу Шъэумэн Асиет, Хь. М. Шъэумэным ыцлэклэ щыт

Клэлэцыкълу унэм ипашцэу Анастасия Сизых, АР-м и Театральнэ зэхэхъэ ихудожественнэ пащэу Ацумыжъ Рустам, джаш фэдэу Клэлэцыкълу унэм члэс нэбгырэ 35-рэ.

Адыгеим фэгъэхыгъэ фильм клэлэцыкълухэм къафагъэлъэгъуагъ. Республикэм итарихъ, икультурэ, иджырэ гъэхъагъэхэм афэгъэхыгъэу ащ кьелу-

Сабыигъор къагъэгъунэзэ

(Икляух).

атэ. Адыгеим и Лышхыкь кляэцлыкьлхэм гушыгъу зафэхум Шьэумэн Хьазрэт цыфыгъэшхоу хэлъым ыкьи лощлэ-нымкля гъэхъагъу илэхэм къащыцугъ, ренэу цыфмэ лэпылэгъу аритыным зэрэпылпыр къыхигъэщыгъ.

«Шьэумэн Хьазрэт къызыщыгъу лъэныкъом имызакъоу, зэрэхэгъэгоу гъэпсын лощлэным емызщырэ цыфэу зэрэщытымкля зэлашлагъ. Изеклякляхэм ар икьоу къаушыхъаты. лощтхэбзэшхоу зэрэхэгъэрэмкля шьолпырхэр ащ зэрэпхыгъэх, цыфхэм яшлэигоныгъэ зэфэхъафхэр афегъэцаклях, адэлэ. Непэ лъэшэу тигуапэ шьо, кляэцлыкьлхэр, Адыгеим шьукъызэрэклагъэр. Тиреспубликэ шьугу зэрэпхыщтым ыкьи шлукля ар шьугу къызэрэинэщтым сицыхъ тель. Зэпхыныгъэу ащ дышъуилэ хъугъэр

шьумыгъэкляд», — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Купым ипащэрэ еж кляэцлыкьлхэмрэ клялотагъ хы Шлуцлэ лушом зысца-гъэпсэф ужым Адыгеим къызэрэклагъэхэм фэгъэхыгъэу. Ахэр къуаджэу Афыпсынэ клягъагъэх, Хьазрэт Мэджидэ ыкъом ихъаклягъэх, анахь мэхъанэ зэрэтырэ чыплэ гъэшлэгъонхэм нэлуасэ зафашыгъ. Мыекъуапэ къызэкляхэм ахэр къырашэклягъэх, АР-м и Лъэпкъ музей-рэ сэнэушыгъэ зыхэлэ кляэцлыкьлхэм лэпылэгъу ятыгъэным фэгъэзэгъэ Гупчэмрэ ащылэщтых, республикэм икьушхыгъэ чыплэхэр зэрагъэлэгъуштых.

Мы зэлуклягъум хэлэхьэрэ Мэщбэшлэ Исхъакь иусэу «Лъэмыджхэр» зыфилорэм кляэцлыкьлхэм къафеджагъ, цыфхэм зэгурылоныгъэрэ зэкъошныгъэрэ азыфагу илхынхэм мэхъанэшхо зэрилэр

къыхигъэщыгъ. Шьэумэн Хьазрэт къытегушылэ зэхъум анахьэу тхаклом зигугъу къышлыгъэ нэшанэхэм ащыщых ащ игуклягъу, цыфхэм ялыуэ, яфэныкъуагъэхэр зэхышлыкьлхэм ыкьи къошныгъэ адырилэн зэрилэклярэр.

«Шьэумэн Хьазрэт фэдэ цыфхэу непэ мэкля дэд узлуклэн плэкляштыр. Шьо ащ джырэ уахътэм диштерэ шылэкля амал къышъуитыгъ. Ар къызфэжугъэфед, уасэ фэшъуш. Лытэныгъэ фэшъуш ыкьи шлу шьулэгъу, дэгъоу шьуедж, къышъуфэгумэклирэ, къыжъудэлэжъэрэ цыфхэр къэшъумыгъэуклягъэхыгъ», — къылуагъ Мэщбэшлэ Исхъакь.

Шлушлэ фондым ипащэу Шьэумэн Асиетрэ Кляэцлыкьлхэм унэ-лицеим ипащэу Анастасия Сизыхрэ республикэм фэбагъэ хэлъэу зэрэщырагъэблэгъагъэхэм пае зэрафэразэхэр къауагъ ыкьи кляэцлыкьлхэм ямызакъоу шьолпыритлукмкля

— Адыгеимрэ Красноярскэ краимрэ — мыщ фэдэ лощтхэбзэхэм мэхъанэшхо зэралэр къыхагъэщыгъ. Шьэумэн Хьазрэт ыцлэкля щыт Кляэцлыкьлхэм нэбгыри 112-рз щэпсэу. Ахэм хэхъоныгъэ ашы-нымкля, япсауныгъэ агъэпытэнымкля, цыфыгъэ шэлхэ дахэхэм арыгъозэн-хэмкля амалэу шылэр зэкля арагъэгъоты. Мы унэм ныбжь зэфэхъаф зилэ купи 8 щанлу. Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъом Краснодар краим игъэпсэфыплэхэм ахэр ащэлэх ыкьи къащялазэх. Дэгъоу еджэхэрэм ыкьи зипшъэрылхэр зыгъэ-цакляхэрэм клягъэгъушлун лощтхэбзэхэр апагъохыгъ, Кремлым шылэ Елкэм ащэхэу къыхэкля, джащ фэдэу лэклиб къэралыгъо зэфэхъафхэри арагъэлэгъуш.

АР-м и Лышхыкь ипресс-кьулыкьу къытыгъэ къэбархэмкля ТХЪАРКЪОХЪО Сафьет.

Адыгеим нэлуасэ зыфашы

Республикэм и Лышхыкь зылокляхэ нэуж кляэцлыкьлхэр АР-м и Лъэпкъ музей еблэгъагъэх. Апэрэхэм ащыщэу арагъэлэгъугъэр Шьэумэн Хьазрэт фэгъэхыгъэ къэгъэлэгъонэу «Шьэумэн Хьазрэт. Чыгум игъогухэмкля» зыфилорэр ары.

Ар Лъэпкъ музей мы гъатхэ къыщызэлэуахыгъ. Шлушлэор къызыщыгъэ мафэм ипэгъокляу агъэлсыгъ. Ицлыкьлхэм щегъэжъагъэу непэрэ мафэхэм къанэсыжъэу къыклягъэ гъогур ащ къыщыгъэлэгъуагъ. Сабыихэм ягушылэхэмкля яунэ къифэжыгъэхэу къащыщыгъ. Шьэумэн Хьазрэт фэгъэхыгъэ музейеу яунэ-лицей хэтым ар фагъэдагъ.

— Шьэумэн Хьазрэт сэ сызэреджэрэр «пап». Сятэу сэлъытэ. Мыщ фэдэ музейеу тилэм сыклонэу сыгу рехъы. Шьо-шьуиери лъэшэу дахэ, гъэшлэгъоны. Тэтым фэд, мыр тлэкля нахь инылоу нахь, — къыддэгъошэгъ изэхашлэхэмкля ильэс 11 зыныбжь Николай Улахович.

Фэшъаф къэгъэлэгъонхэу АР-м и

Лъэпкъ музей къыщызэлэуахыгъэхэри кляэцлыкьлхэм арагъэлэгъугъэх. Адыгэ лъэпкъым, итарихъ, икультура ахэм ашлогъэшлэгъоныгъ.

Никита Лихачев — Шьэумэн Хьазрэт ыцлэ зыхъырэ унэ-лицеу Красноярск дэтым члэсыгъ:

— Музей гъэшлэгъон дэд. Мыщ члэтхэр апэрэу сэлъэгъуш. Ахэм тарихъэу апылпыр, аныбжыр — зэкля сэгъэшлагъо. Лъэшэу сыгу рыхыгъэр адыгэ хьулъ-фыгъэм ишъуаш, ар дэхэ дэд.

Никитэ ишъэогъоу Назар Улахович адыгэ быракъыр ыгу рыхыгъ. Ащ тешыхыгъэ жъуагъохэмрэ щэбзасэхэмрэ якъэбар зэригъэшлагъэу ыкьи ильэу къырехъакля. Ыгъэшлагъорэр республикэм зэрэщыфэбэ дэдэр ары.

— Адыгеир дахэ. Афыпсынэ тыгу

рыхыгъ. Джы Мыекъуапэ тыкъэкляу-гъэш, ари тшлодах. Шьыпкъэр площтмэ, сэ Адыгеир нахь инылоу сшлэшыгъ, ау, къызэрэчлэклягъэмкля, республикэм исыр тэ тикъэлэ закъо щыпсэурэм нахь нахь макля, — къылуагъ ащ.

Музейм фэшъафэу республикэм икълэ шъхалэ илэгъупхэу чыплэхэр хъакля цыкляхэм арагъэлэгъугъэх: Шьхэгъошэ нэпкъ рашэллагъэх, къалэм итарихъ лэх нэлуасэ фашыгъэх. Джы непэ ахэр къушхыгъэ Адыгеим рагъэ-блэгъэщтых. Адыгэ Республикэм щэгъэ-клягъэ мафэхэр гукъэкляжъ дахэхэу Красноярскэ зыдащэжыщтых.

АНЦОКЪО Ирин.

Сурэтхэр: лэшыинэ Аспьан.

Пэщакля фашыгъ

(Икляух).

тилэхэм джыри ахэдгъэхъошт», — къылуагъ Адыгеим и Лышхыкь.

Андрей Никитыным ипсалъэ къыщы-хыгъэщыгъ Къэралыгъо телерадиоком-панием икьутамэ илофхэм ышхыкля илахъ зэрэхышхыгъэрэм, коллективым лэпылэгъу зэрэфэхъурэм, проектхэу ыкьи лощтхэбзэхэу кляцакля зыфэхъуэрэм зэрадыригъаштерэм апае Къумпыл Мурат зэрэфэразэр. Урысые Къэралыгъо телерадиокомпанием ишъолпыр департамент ипащэ игуадзэ къылуагъ Адыгеим и Лышхыкьэрэ республикэм

ихэбзэ кьулыкьхэмрэ зэгъусэхэу зэда-гъэцаклярэр мэхъанэшхо зилэ ыкьи кляушылхэр зыфэхъурэ лощлэнэу зэрэщытыр.

Зэлуклягъум илэхъан телерадиоком-паниеу «Адыгеим» ипроектхэу непэклэ шылэхэм лъэныкъуитлэри атегушылагъэх, кляу къапышылхэмкля зэзэгъыныгъэ зэдашлыгъ. Ахэм зыкля ащыщ чэщи мафи лощ зышлэшт республикэ телевидением шьолпырым щызэхэщэгъэным илофыгъо. Къумпыл Муратрэ Андрей Никитынымрэ телерадиокомпаниеу «Адыгеим» пэщакля фашыгъэ Ацумыжъ Адам пшэрыл зэулэ фагъэзагъ. Ахэр зытегъэпсыхъа-

гъэхэр къэбарлыгъэлэс политикэр пхырыщыгъэныр, республикэм икъэралыгъо бзитлукмкля къэтынхэр нахь игъэ-клятыгъэу зэхачэнхэр, Адыгеим щыпсэ-урэ цыфхэм апае теле-радиоэкътынэу лъэныкъуабэ къызэлъызылукьытырэр зэхачэнэу.

Ацумыжъ Адам Шамсудинэ ыкьор 1988-рз ильэсым Адыгеим къышхыгъу, Адыгэ къэралыгъо университетым ита-рихъ факультет къыуухыгъ. Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ипащэу агъэнафэфэ нэс президент платформэу «Урысыер — амалхэм яхэгъэгъу» зы-филорэм шылэжъагъ. Ащ нэмыкляу АР-м

икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм итеатральнэ зэхыхъ» зыфилорэм маркетингмкля иотдел ипэцагъ, республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иобозревателыгъ, муниципальнэ бюджет учреждениеу «Тэхьутэ-мыкьое гупчэ клуб системэр» зыфилорэм иартистыгъ, блогерыгъ. Ацумыжъ Адам Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист, мысатыу автоном организациеу «Уры-сыер — амалхэм яхэгъэгъу» зыфилорэм ипроект теклоныгъэр къышхыдихыгъ.

АР-м и Лышхыкь ипресс-кьулыкьу къытыгъэ къэбархэмкля ТХЪАРКЪОХЪО Сафьет.

Спортым зэфыщагъэх

Хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием иветеранхэм азыфагу зэхащэрэ шьолыр зэхэуытэгъэ физкультурнэ лффтхьабзэу «Хэгъэгум иухьумаглохэм я Кубок» зыфилорэ Ставрополь щыкыуагъэм иккыуэххэр зэфыхьысыжыгъэх. Теклоныгъэ кыдэзыхыгъэхэр кыыхагъэщыгъэх. лффтхьабзэм лъэпкъ ансамблэхэр ыккы артистхэр хэлэжыагъэх.

я Кубок» хэтэу Николай Гончаренкэм кыылотагъ:

«Волейбол тешагъ, а уахътэм си-
ныбджэгъухэм салуклагъ, гүфэбэныгъэ
хэлэу гуцылэгъу тызэфэхьугъ. Сыгу
ихьыкыгъэр гуцылэхэмккэ кыпфэлэуштэп.
лаплл зэтщэкыгъ, тызэдэгъушлагъ,
зэнэкьокъухэм гъэхьэгъашу ащытшынэу
тызэфэлэложыгъ. Мыщ фэдэ лффтхьа-
бзэ зэхэзыщэгъэ Фондэу «Хэгъэгум

иухьумаглохэр» зыфилорэм инэу тыфэ-
раз».

Кубокым иккыдэхын фэгъэхьыгъэ
программэм спорт лъэныкыуих хэхагъ:
пауэрлифтинг, щэрыонир, теннис
цыклур, армрестлинг, ыккы волейболыр.

Шэклогъум и 14 – 17-м шьолыр
зэхэуытэгъэ физкультурнэ лффтхьабзэу
«Хэгъэгум иухьумаглохэм я Кубок»
зыфилорэм ифинал едзыгъо Сириусым
щыккылошт. Къэралыгъом ишьолырхэм
теклоныгъэ къащыдэзыхыгъэхэр ащ шы-
зэлуклэщтых.

Адыгеир ветеранипллэм къагъэлэ-
гъуагъ. Ятфэнэрэ чыплэр кыдихыгъ
Александр Гурьяновым, яхэнэрэ хьугъэ
Эдурд Бараевыр.

Зэнэкьокъухэм якызыэлухын фэгъэ-
хьыгъэ лффтхьабзэм хэлэжыагъ Урысы-
ем зыкызухьумэжынымккэ иминистрэ
игуадзэу, къэралыгъо фондэу «Урысыем
и Ухьумаглохэр» зыфилорэм итхьаматэу
Анна Цивилевар. Мыщ фэдэ спорт лф-
тхьабзэхэм мэхъанэшхо зэралэр ащ
хигъэунафыкыгъ.

Хэутыным фэзыгъэхьазырыгъэр
КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр: фондэу «Хэгъэгум иухьу-
маглохэр»

Зэнэкьокъум Кыблэ ыккы Темыр-Кав-
каз федеральнэ шьолырхэм, джащ фэдэу
Донецкэ ыккы Луганскэ народнэ респуб-
ликэхэм къарыкыгъэ хэушхьафыкыгъэ
дзэ операцием иветерани 130-м еху
хэлэжыагъ.

Урысыем и Паралимпийскэ комитет
ипрезидентэу Павел Рыжковым кылуагъ:

«Паралимпийцэхэр зыхэлэжыэрэ
зэнэкьокъухэмккэ мыр анахь мэхъанэ
зилэхэм ащыщ хьугъэ. Мафэхэр дахэу
реклокыгъэх, спортсменхэм аклуачлэ
рахьыллэзэ зэнэкьокъугъэх. Зэккэми
сышхуфэгъушлэ, анахьэу чемпион хьугъэ-
хэм ыккы хагъэунафыкыгъэрэ чыплэхэр
кыдэзыхыгъэхэм. Шэклогъум «Хэгъэгум
иухьумаглохэм я Кубок» зыфилорэм
иккыуэххэр зэфыхьысыжыагъ Сириусым
щыккылошт».

Урысыем и Лышхьэу, фондэу «Хэ-
гъэгум иухьумаглохэм» и Лыпллэккэ
совет хэтэу Алексей Романовым кы-
луагъ:

«лффтхьабзэр апэрэу мыщ фэдэ чы-
плэм, жьы къабзэм щызэхэтцагъ. Ку-
бокым иккыдэхын хэлэжыагъэрэ ыккы
ахэм ялахьылхэм ямызакъоу къалэм
щыпсэхуэрэри зэнэкьокъум лыпллэнхэ
амал ялагъ. Цыфыбэ къеклолагъ, гъэ-
шлэгъонэу лффтхьабзэр реклокыгъ».

Хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием
хэлэжыагъэу, медалэу «За отвагу» зы-
филорэр кызыфагъэшшоагъэу, тлогъо-
гъо Москва ичемпионэу ыккы пауэрлиф-
тингымккэ Урысыем ичемпионэу Ринат
Васильевым кылуагъ:

«Кубокым иккыдэхын фэгъэхьыгъэ
лффтхьабзитфымэ сахэлэжагъ. Ахэр
лъэгэплэ инхэм атетэу зэхащэгъэх ыккы
мыщ фэдэ зэнэкьокъухэм спортсменхэр
нахьыбэу къакуаллэхэ хьугъэ. Зэо
зэфышхьафхэм яветеранхэм уналэ
атебгъэтыным фытегъэпсыхьэгъэ лффтхьа-
нышхоу мыр щыт».

Хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием
иветеранэу, «Хэгъэгум иухьумаглохэм

Адыгэ Республикэм и Лышхьэ и Указ

Шлэжъ тамыгъэу «Хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием илахь зэрэхышхьагъэм фэшл» зыфилорэм ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым
бэдзэогъум и 6-м аштагъэу N 102-р зытэтэу «Адыгэ
Республикэм и Лышхьэ ехьыллагъ» зыфилорэм ия
3-рэ статья ия 2-рэ лахь ия 32.1-рэ пункт диштэу
унашъо сэшл:

1. Шлэжъ тамыгъэу «Хэушхьафыкыгъэ дзэ опера-
цием илахь зэрэхышхьагъэм фэшл» зыфилорэр афэ-
гъэшшоагъэу ухэсыгъэнэу.

2. Мырзуштэу гъэнэфэгъэнэу:

1) хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжыагъэрэ,
Урысые Федерацием ис цыфхэу, иорганизациехэу
Украинэм, Донецкэ Народнэ Республикэм, Луганскэ
Народнэ Республикэм, Запорожскэ хэкум, Херсон
хэкум ащыккылэрэ хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием
хэлэжыагъэрэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымккэ, Донец-
кэ Народнэ Республикэм, Луганскэ Народнэ Респу-
бликэр, Запорожскэ хэкур, Херсон хэкур зыпкъ
игъэуцожьыгъэнхэмккэ, Урысые Федерацием ишьолыр-
хэу зигугъу къэтшыгъэхэм арысхэм лэпылэгъу афэху-

гъэнымккэ чаныгъэ кызыхэзыгъэфагъэхэм ягъэхьа-
гъэхэм обществэм осэшхо кызырафишлырэр кы-
ушыхьатэу шлэжъ тамыгъэр ятыгъэнэу;

2) шлэжъ тамыгъэр зыфагъэшшоагъэхэр:

а) хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжыагъэхэу
лыгъэрэ псэемыблэжыныгъэрэ кызыхэзгъэфагъэхэр;
б) физическэ, юридическэ лицэхэу, унэе предпри-
нимательхэу:

— хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием изэхэщэн
епхыгъэ шлушлэ, волонтер лффтхьабзэхэм ахэ-
лажыагъэхэр;

— хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием изэхэщэн
епхыгъэ шлушлэ ыккы нэмыккэ лэпылэгъу языгъэгъо-
тыхэрэр;

— Донецкэ Народнэ Республикэм, Луганскэ На-
роднэ Республикэм, Запорожскэ хэкум, Херсон хэкум
ащыпсэхуэрэ яфэлэ-фашлэхэм ягъэцэккэн ыккы (е)
ахэм яинфраструктурэ псэуалэхэр зыпкъ игъэуцожьы-
гъэнхэм япхыгъэ лффтхьабзэхэм ахэлэжыагъэрэ ары.

3. Шлэжъ тамыгъэу «Хэушхьафыкыгъэ дзэ опера-
цием илахь зэрэхышхьагъэм фэшл» зыфилорэм фэ-
гъэхьыгъэ Положениер ухэсыгъэнэу.

4. Адыгэ Республикэм и Лышхьэрэ Адыгэ Респу-
бликэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации
шлэжъ тамыгъэм иучет, илыгъын, игъэхьазырын, ар
цыфхэм афэгъэшшоагъэным фэгъэзэгъэнэу.

5. Адыгэ Республикэм финансхэмккэ и Министерствэ
мы Указым игъэцэккэн пэлухьашт мылкур Адыгэ
Республикэм иреспубликэ бюджет кыхыгъэккынэу.

6. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыа-
гъэу мы Указым клуачлэ илэ мэху.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
шышхьэлум и 21-рэ, 2024-рэ илъэс
N 101

Адыгэ усаклоу, лирикэу Къумпыл Къадырбэч къызыхыугъэр непэ ильэс 90-рэ мэхъу

ИкIэсагъ цIыфхэр

Усаклом гъэшIаххо имылагъэ-ми, ипоэтическэ хъэсэ лэжы-гъэ адыгэ лэпкъым зэрэфылу-хыжъ. Цыфэу цыIэныгъэр гъу-нэнчъэу зикIасэр ыкли зилъа-пIэр, аукъодыеу цымытэу, псэ-кIэ а зекIэми агоуцо. Къумпыл Къадырбэч джащ фэдагъ.

ИкIэсагъ цыфхэр, дунэе нэфыр, ащ илахь лэпчъ — псыхуи, огуи, чыгуи, мэзи, чыгыи, жыи, жыбгыи, жыагуи, мази. ИкIоджэ гупсэу Улапэ фэллэкIы-щтыгъэп, ным ыпашъхъэ сыдигъуи цы-сабыи, цыгукIэгъушIагъ. Тым фырилэ шулъэгъоу ным ащ фыригъэшIыгъэри пытэгъэ-теубытагъэр къыхилъхъэу щэлэфэ зыдигъыгъ. Родинэр пIонышъ, зыпи-шын цылагъэп, ным фигдагъэу фэзэфагъ.

КIэлэ Iушъэбэ-шъырытым тьдэ къыфи-кыгъа къызэрыкIо дэдэу цымыт усэныр ыкли сыда мытхэмэ мыхъунэу зышIыгъэр пIомэ, сэ сишIошIкIэ, ыгукIэ, ыпсэкIэ зэрэкъэбзагъэр, бэ ыльэгъоу, зэхилъэу, ыщэчэу зэрэщытыгъэр ары. ШIоигъуагъ игушыIэ фабэкIэ, шъабэкIэ, зафэкIэ цыфыгъухэр ыгъэшIунэу, къяшIэкIыгъэ дунаир ыкли ежъ зэхэт, зэгот цыфхэр зэригъэшIэнхэр, зэгуригъэлонхэр, шIу зэ-ригъэлъэгъунхэр, цыфыгъэ дахэр иусэ-гушыIэкIэ алыгъэлэсыныр. АщкIэ хэлъ сэнатуцыгъэри кIалэм пасэу къэнэфагъ.

КIэлэгъур — емыпсыхырэ шыу

Къадырбэч итворчествэ иапэрэ къэ-кIуапIэ хъугъэр лъэпэрыклор зышIы-гъэу, апэрэ гушыIэр къызшиIуагъэу, псыхъоу Улэ лъапIэу зылуыгъэу, мээ жыи къабзэр зыщыIуишагъэу, икIуа-джэу Улап ары.

*«КIэлэгъур, кIэлэгъур
ГъашIэм икIэгъагъ.
КIэлэгъур, кIэлэгъур
ГъашIэм ичыгу жыагъ.
Къушъхъэ цэкIэ пыт,
Лыхъум хэт зэпыт.
Гухэлъым иуашъу,
Блэнагъэм иашъу.
Чыгум игугъапI.
Шъэфым иджуап.
Шулъэгъум ибгашъу,
Гъэтхэпэ уц къашъу.
КIэлэгъур, кIэлэгъур
Цыфыгъэм ишыу». (у. «КIэлэгъур»)*

Къумпыл Кадырбэч ятэ заом зыхэ-кIуадэм, ежъ кIэлэцIыкIум ильэси 7 ыныбжыгъэр. Сабыишъ ным изакъоу ыплунхэу хъугъэ. ИцIыкIугъом къышегъэ-жыагъэу Къадырбэч янэ сыдрэ IошIэнкIи дэлэпыIэу къэтэджыгъ, иеджэни ащ ди-гъэцакIэщтыгъ. Игуапэу десэхэр ышIы-жыищтыгъэх, ащ готэу, пасэу усэн-тхэн Iофри къэушыгъ. Къадырбэч художе-ственнэ произведениябэм адыгабзэкIи урысыбзэкIи яджэщтыгъ, анахъэу икIэ-сагъэр Хъаткъом, Еутыхым, Пушкиным, Лермонтовым, Блок, нэмыкIэхэми атхы-гъэхэр ары. Ежъ-ежырэу усэу регъажъэ.

Ныбжыым хэхъо, ежъми зештэ

1954 — 1957-рэ ильэсхэм дзэ къулы-кър ыхыгъ. 1957 — 1959-рэ ильэсхэм МыкIопэ мебелишI фабрикэу «ЗэкIош-ныгъэм» щылэжыагъ. Iофым готэу, Моск-ва дэт Литературнэ институтэу М. Горь-кэ ыцIэ зыхыиэрэм заочнэу щеджагъ ыкли къыуыгъ. 1960-рэ ильэсым къыше-гъэжыагъэу, щэлэфэкIэ, 1990-рэ ильэсым нэс, къэралыгъо шъэфхэр печатым къы-

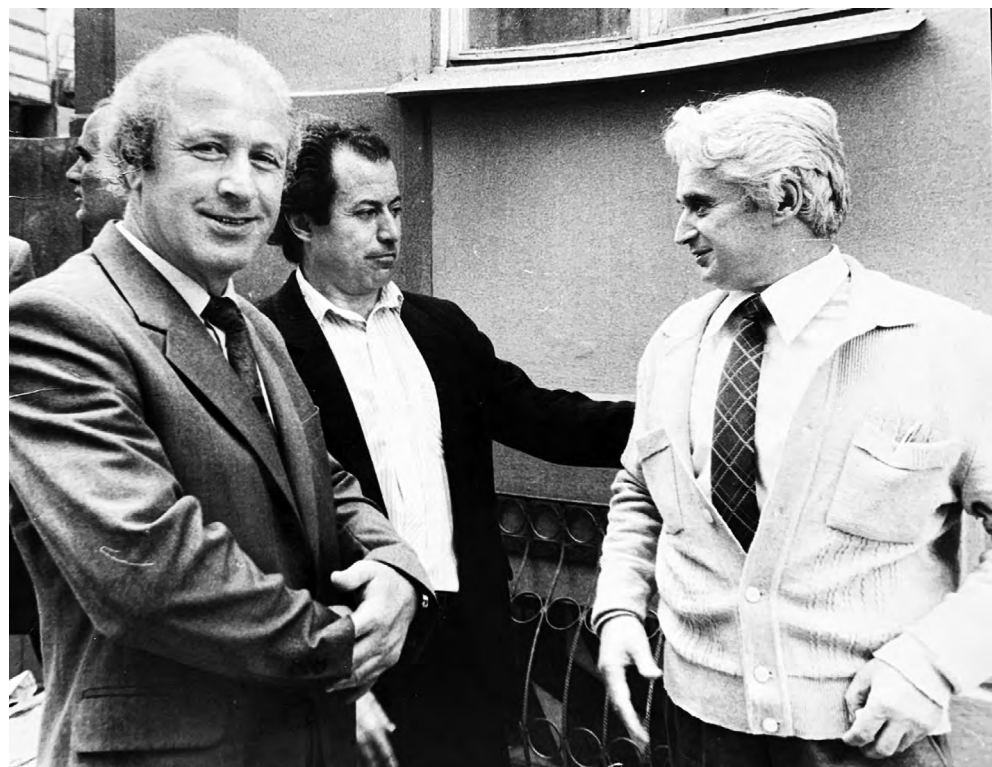
щыухъумэгъэнхэмкIэ Адыгэ хэкум ило-фышIэу, нэужым ащ ипашъэу Iоф ышIагъ.

Ытхыхэрэр 1957-рэ ильэсым къышы-ублагъэу хиутыгъэх. Опсауфэ адыгаб-зэкIэ тхылъи 9 усэхэр, поэмэхэр адэт-хэу къыдигъэкIыгъ: «ПсынэкIэчъ», «ГумэкI», «Апрелэу сыгум инэф», «Цыфым инеуш», «ГъэшIэ нап», «Сятэ исурэт», «Нэфшъагъор сишэсыпI», «Охъ-тэ гъунэнчъэм изы такыкI», «Бзыоу быбырэм иныбжыкIу». Усаклоу зышы-мылэжъ уж иусэ зэхэуыгъэжэхэр дэтхэу «ГъашIэм ильэуж» (1994) зыфилорэр, ильэс 75-рэ зэхъум, зэхэуыгъогъэ тхы-гъэхэр зыдэт тхылъитIу (2009) къыдэ-кIыгъэх.

Къумпыл Къадырбэч УФ-м итхакIохэм я Союз 1975-рэ ильэсым къышегъэжы-гъэу хэтыгъ. Иадыгабзэ икIасэу, фэкъу-лаеу ильэс 30-м дахэу ыгъэлорышIагъ.

Къумпылмэ яхъарзынэщ

*Кавказ къушъхъэшхоу
шыгу фыжыым*

*Уфэди изы урам.
Россиен о узыщыым
Иныбджэгъугъэ уитам.
Адыгэ хэку, Адыгэ хэку,
Узэрэсщыхъурэр орд.
Адыгэ джэгу, адыгэ джэгу,
Уикъашъо чыгур еIэт». (у. «Адыгэ хэку»)*

Мы усэу орд ашIыгъэр мэкъэ гохъ дахэкIэ ыгъэжынычыгъ артист цIэрыIоу АнзэрэкIо Чеслав, адыгэ дунаири къы-быбыхыагъ.

Усаклоу Къумпыл Къадырбэч ильэ-хъан, иуахътэ ицIыф гъэшIэгъон акы-лышIуагъ. ИгушыIэ шъабэкIэ, фабэкIэ цыфыгъухэм арыхъан ыльэкIыгъ, иусэн пшъэрылъ мыпсынкли щытхъу хэлъэу зэшIуихыгъ.

«Опсау, природэр, опсау, псэ спытэу дунаим цыфэу сыкытебгъэхъуагъэш! ПIапэ сигуапэу сзубыты пытэу, Iэ кIочIэ-шхуитIур къызгобгъэклагъэш», — еIо, къытэшIэкIыгъэ дунаимрэ цыфымрэ языкIыныгъэ кIигъэтхъэу, ащ изы Iахъэу зэрэщытым гушхуагъэ хигъуатэу, нэмыкI насыпыгъи фаеп:

*«Сэ зы гъуаткIоу, дунай,
о сыхэтми,
Джа уитхъапэу сыгукIэ сыпфыщыт.
О уцIыфми, умэзми, ухэтми,
КъыбдесхъаIрэр
сицIыфыгъэ укIыт». (у. «О уцIыфми, умэзми, ухэтми»)*

Къумпылым адыгэ гушыIэр зэрэкIуа-чIэр ешIапэ, ар зэрифэшъуашъу егъэфэ-дэ, шъэфыбэу зэхэлъ дунэешхор ежъ ынэхэмкIэ къытфызэлэуихынымкIэ ыльэкIэ зи къытенагъэп. Иусэу «Цыф дэгъум» зыфилорэм къызэрэщыIоу:

*«Цыф дэгъум цыфыгъэр
Тыгъэу къырегъэпсы.
Цыф дэгъум чэфыгъор
Чыгум къыфегъэсы».*

УсэкIо чъэпхыгъэм ешIапэ: хэтрэ цыфы ыпэкIэ зыгъапплэу, зылэтэу, зы-гъэнасыпышIорэр ежъ ышъхъэкIэ фэ-лээкIэу, ыгъатхъэу ышIэрэ Iофыр арэу зэрэщытыр.

*«Тэ джары тызэрэпсэурэр,
Ныбджэгъур дэгъоу зэгъашIэ.
Iоф зышIэу, IофкIэ улэурэр
Зэрэхэгъэгоу зэлышIэ».*

(у. «Тэ джары тызэрэпсэурэр»)

Къадырбэч ипоэзиэ шэпхъэ-гъэпсыкIэ дахэр купкI дэгъурэ зыгъотыгъэх. Усаклом игушыIэ ежъ фэд: нэхъой, шъы-рыт, шъыпкъэ, тIыргъуагъэ.

*«Мы дунаим къыгъэшIагъэм фэдиз
КъэзгъэшIагъэу
къызкIысщыхъурэр сшIэрэп.
Сымылэгъугъэу ащ иIэнэп бжиз,
Спэмыблагъэу зы къуапи иIэнэп...»*

Урысыер, ильэпкъ

Мы къэспчыгъэхэр ары усакломкIэ анахъ мэхъанэ зIэхэр ыкли ышъхъэкIэ зыпишIын цымылэу ылэтэу ыгъэлъа-

плэхэрэр, ауми ахэм ахэлэбэмэ, ыпсэ зыкIэлъыкIоу — апэрэр, иадыгэ лъэпкъ. ЕшIэ ащ уахътэм иошIуи икIыни; фэ-мыхъужыэу цыфыр изыкIыкIырэ тхъа-мыкIагъохэр зэрэщыIэхэр. Мы пстэури ыгу щызэпэкIэкIэу, гупшысэ самэм ащесэу, иакъыл иIусэу, къехыи тхакIом игъашIэ.

Лъэпкъэу, хэгъэгоу, мамырэу, шъха-фитэу ушыIэным имэхъанэ зэхилъэу, иусэ сатыр зэфэшъафхэм Къ. Къум-пылым ащыкIэгъэтхыи.

*«Зэлэпкъэгъуэу зэхэтми мэзыр,
Зычы-зыпчэгъоу жыбIгъэм пыщыт...
Сэ сэрэлъэкли, тичыгу зы бзэ,
Зы гу, зы псэ иIэу сшIыщт.
Джашыгъум заом, нэпсым ачыпIэ,
ГукIэгъур, насыпыр щыкIэгъэгъэщт.
Джашыгъум цыфыр зым зыр ильапIэу
Тхъэжъэу, ишIугъоу, чэфэу щыIэщт»*

Усаклом исабыиго-кIэлэцIыкIугъо Хэгъэгу зэошхом иуахътэ тефагъ ыкли ащ ижыалымыгъэ-тхъамыкIэгъуагъэ ныб-жыирэу ыгу къынагъ. Заор — хъазаб, уклэкIо, машIо, емын, ащ зыкIи ини цыкIуи зэхидзырэр — елыпкIы, екIодылэ хэти. Хэгъэгу зэошхом имашIо адыгэ лъэпкъ макIэр джыри нахъ ыужъгъэи, ау адыгэ лыхъужъхэм япчъагъэ мыбэ-мэ, макIэп. Зы унагъуи ыцIэ къеплонэу щылэп, зэожъ шлуцIэм ицIыфышъхъэ зыдимыхыгъэу. Непэ къызнэсыгъэми тимамырынгъэ тэзгъэгъотыжыгъэ дзэ-кIолIхэр тшыгъупшэхэрэп. Фашизмэм тытекIуагъ пстэуи пытэу тызэкъоты-гъэти.

*«Тят, удэмыльми тэ тикъэхалъэ,
Ухэлъ о тхыдэу цыфхэм япсалъэ.
АмышIэ пэтми узщыфэхыгъэр,
Дэгъу дэдэу ашIэ узкIэфэхыгъэр».*

Советскэ народым зэошхом ильэхъан лыгъэу зэрихъагъэр къэпIотэнэуи, къэп-тхыжыныгъуи щытэп, ар титарихъ, тихэ-гъэгу шлулэгъу ильэпIагъэ къызгъэлъэ-гъукIыгъ.

*«Шулъэгъоу гъашIэм щысылэр
Родинэм фэдэу инышху.
Ны закъоу сызыфыщыIэр
Родинэу сэ сигъогушху.*

*Сыфаеп сэ щытхъуи мылкъуи,
Родинэр сфэрэгъэрази.
ИмэшIоку псынкли мылкъуи —
СэркIэ дунэе уаси».*

Усаклоу фэзаф джарэу хэгъэгум, щэлэфэкIи, ащ идахэ ылэтэу, ылуатэу, нэшIукIэ щылакIэм хэлпэрэ гупшысэ-кIуагъ, ипоэзиэ зэфэдэкIэ ушъый-гъэсэ-пэтхыдэр хиз.

Усэу «Яптын уимылэ хъумэ» зыфи-лорэм къыщелэ:

*«...Зыгорэ япты пшIоигъоу,
Яптын уимылэ хъумэ,
Ят угу икIабзэ щыщ,
Уишъыпкъэныгъэ щыщ».*

Къумпыл Къадырбэч иадыгъбзэ-ны-дэлъфыбзэ ным фэдэу икIэсагъ, ащкIэ гур зыкIэмытIэсхъэрэ пстэур къылоныр фызэшIокIыгъ. Адыгэ поэзиэм усаклоу ежъ илирикэ мэкъэ шъэбэ-фабэу, зыми хэмыкIуакIэрэмкIэ къыхъуцуи, ильэс 20-м ехъум гу минхэм арыхъэу, зэхэхэу, алыIэсэу усагъэ, джары ащ итворчествэ зэрэщытэу уасэ къэзытэу къэзгъэшъуа-шIорэр. ИпоэзиэкIэ Дунэешхор, ащ ипчэгу ит Цыфыр, уахътэм игузэжъопхы-гъэ хъугъэ-шIэгъабэр, чIыопсым ишъэ-фыбэ къырилотыкIыныр фызэшIокIыгъ. Ащ илирикэ мэкъэ къабзэкIэ адыгэ литературэм, лъэпкъ поэзиэм лъэонакIэ щыуытыгъ. Усэп пшъэрылъ иным фэ-шъыпкъагъ, ар ыгъэцIагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Адыгэ усаклоу, лирикэу Къумпыл Къадырбэч кызыхъугъэр непэ илэс 90-рэ мэхъу

Лъапсэр лъэклуатэ

Къумпыл Къадырбэч

Адыгеим иусэкло цыры-лоу, адыгэ лъэпкэ литературэм лъэуж ин кыых-зыгъэнэгъэ Къумпыл Къадырбэч илэкго лъэклуатэ, непэрэ мафэм гъэхъагъэхэр илэху мепсэу, тым, шым, тыжыым игушхъэлэжыгъэ ащымыгушху, гукъэжыгъэ илэху зыдагыгъы. Усаклор кыыхъугъэ мафэм ехъулэу ащ ышху Заурбэчрэ ыкгоу Маратрэ «Адыгэ макъэм» ихъагъэх.

«Къадырбэч опсэуфэ илэпкэ фэлэжыгъэ, фэусагъ», — ело общественнэ организациеу «Урысые Къащ Плъыжыым» икътумэу Адыгэ Республикэм щылажыэрэм илэсыбэм пщэныгъэ дызыхъагъэу Къумпыл Заурбэч.

— «Сикъуадж сэ лъапсэ зышездзыхыгъэр, сыкызыщальфыгъэу сикъуадж», — кышху Къумпыл Къадырбэч иусэ. Зы унагъо шху-щызэданлугъ, зы гъогу шху-тырагъэхъагъэ, о общественнэ Иофышлэ ухъугъэ, шы усакло хъугъэ. Сид фэдагъа Къадырбэч?

— Къадырбэч цыфхэм афэхалэлэу, ыгу афызэлухыгъэу, лэдэбышхо хэлъэу зэрэщытыгъэр, къоджэдэсмэ шхъэклэфэхшо зэрэфашыштыгъэр къэплон плэкышты. Зэфагъэу, шхыпкъагъэу хэлъыгъэмклэ Къадырбэч ыпшэ уклон плэкышты щытыгъэп. Ар цыф рэхъатыгъ. Дунаим еплыклэ шлагъо зэрэфырилагъэр, ащ илахыпхэм, икъоджэгъухэм ишур апигохэу зэрэщытыгъэр, зэрэцыф гупцлэнагъэр, ащ иусэ пэпчэ плэми хъунэу адыгэ лорлуатэмрэ тарихымрэ зэрэклэбзэгъэр кыыхэбгъэшын плэкышты.

Тягъэ-тягъэхэр лорлэклэ лэжыкыуагъэх. Тицыкыгъом щыублагъэу тлэ зэклэдзагъэу тызэдэ-

псэугъ, сшы итэмэкъупшхъэ зэхаслэу зыкысэлэтыгъ. Тшыпху закъоу Рае тигупсэу, зегурыло зыкыныгъэ тилэу тапугъ. Сягъэ изакъоу ззоуж лъэхъаным сабыишым типлугъ.

— **Къадырбэч итворческэ гъогу икыжыанлэ, исэнэхъат унагъом сид фэдэ еплыкыла фишлыгъэр? Итхыгъэхэм уасэ афэпшлэу кыыхэжыгъа?**

— Унагъом сэнэхъатэу кыыхэжыгъэхэм арыгушхощыгъэх. Нахъ тычэпхыгъэу, къэсэшлэжы, зы гукъэжыгъэ горэ ыгу кыдэчъагъэ, остыгъэ пэнэшур хигъанэти тхъапэм зыгорэхэр тыритхэщыгъ. Нэф зышхыкыла, а тхъапэм тетым кыизеджэжыкыла, усэ горэм ипычыгъо ытхыгъэу кыычлэкыштыгъ. Ащ ытхыгъэ усэхэм апэ сэ кыисфаджэщыгъ, ащ сишлэшхэр ясылалэщыгъ. Бэп ыгъэшлагъэр сшы, ау лъэуж дахэ шылэныгъэм щыпхыриштыгъ. Иусэхэмрэ ищылэныгъэ гъогурэ зэтэфэжыгъэу къабзэхэу зэдиштыгъэх. Тхыпху ытхыгъэхэм къагъэнафэ ащ илэпкэ, ичылэ ыгъэдахэу зэрэпсэугъэр. Усэхэу «Сятэ исурэт», «Тятэ фэсэтхы» зыфилохэрэри анахъ кыуачлэ зилэхэу зэрэщытхэм щэч хэлъэп. Иусэхэр кыытлэхъухэрэ ныбжыкылэхэм щысэшлэу афэхъунэу сэгугъэ. Къадырбэч кыгурылоштыгъ, ышлэщыгъэ гушхыгъэр шы-лэныгъэм ыльапсэу зэрэщытыр, ащ уиуныны, уилэтыны, уигъэшло-ни иамал кыизерихыгъэр.

— **Къадырбэч иныбджэгъухэр сид фэдагъа? Шхуинибжыкылагъэу щыщ пычыгъо горэ кыитфэлуатэба.**

— Сшы ежыым фэдэу, ыгу пэблэгъэ цыфхэр кыизфещыштыгъэ. Пэнэшур Хъазрэт иныбджэгъу хъалэлэу щытыгъ. Ицыкыгъом щыублагъэу Къыздэрмыш Казбек иныбджэгъу дэдагъ. Къадырбэчрэ Казбекрэ гъэшлэгъон кыахъулэгъагъ. Тигъунэгъу ныом мылэрысэ чыгъ дэгъу илагъ. Нэр фэхъуапсэу зигъо мылэрысэ плыжыкыбзэр кыпа-чынэу ащ ишагу зэгъокл дэхъа-

гъэх. Къадырбэч чыгъ шхъапэм чыжыгъэу дэклуаи иджэнабгъэ дизэу кыпычыгъ. Ошлэ-дэмышлэу ныор къэкложыгъэу зельэгъум, Казбек нахъ лъхъанчэу дэклоягъэу щытыти, ечъэжыжыгъ. Къадырбэч ныом лэклафи ыбгъэ диугъоегъэ мылэрысэхэр чыригъэтэкъужы, къецілэагъэу кылотэжы-рэм бэрэ тыдэхъащхыжыгъ.

— **Усаклор иунагъо фэгъэ-хыгъэу, лъэужэу кыыгъэнагъэм инепэрэ мафэ игугъу кыитфэлуатэба.**

— Къадырбэч гъэшлэгъо имылагъэми, лъэуж дахэ кыыгъэнагъ. Ащ шхъэгъусэу Светланэ кыизе-щэм, зэгурылоныгъэу шхъэклэфэныгъэ ин ялэу зэдэпсэугъэх. Цыф лышым удэпсэуныр гупсэф. Гуклэгъу ин иунагъо фырилагъ. Зэхъыгъэусэхэм яклэлитлоу Маратрэ Тимуррэ лъэшэу сарэгущо, яцлыфыгъэ пелэн дышъэ ыуасэх.

Маратрэ ишхъэгъусэу Аидэрэ унагъо дахэ ашлагъ. Марат АР-м игъогушл гъэлорышланлэ инженеру шэлажыгъ, Аидэ АР-м и Лъэпкэ музей лут. Яклэлэхэу Тлахыгъэр Батыррэ лъэгъо дахэ тырагъэуагъэх. Тлахыгъэр клэлэ гъэшлэгъон дэд, ныбжыкыла нахъ мышлэми, лъэпкыгъэр зырыгушхоу щыт. Ар социологиэ шлэныгъэхэмклэ кандидат, Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-кы-

Илэпкэ Асплан

лыкыу лор шешлэ. Батыр АКЪУ-м иэкономическэ факультет мыгъэ клэхъагъ.Тлахыгъэр Суандэрэ лъэпкыым изы кыутэмэ унагъо ныбжыкыла ашлэнэу аублагъ. Тимуррэ ишхъэгъусэу Фатимэрэ сабыиш ял, Дианэ я 8-рэ клас-сым, Мадин я 5-м ащеджэх, Миланэ мыгъэ еджаплэм члэхъашт. Тимур къэралыгъо ка-дастрэ осэшынныкыла республикэ гупчэм иотдел ипаш. Тилэуж кызыгъэпсыхэрэм сафэраз, ягъэхъагъэхэм сарэгущо.

— Тыбзэ ибаиныгъэ, тыкы-зыуцухэрэ дунаим идэхъагъэ кызылотыкырэ ыкли шлулэгъоу афырилэр кыизхэщырэ усэхэр сятэ ытхыгъэх. Ащ иусэхэм арылэу оред маклэп тикомпо-зиторхэм атхыгъэр. Ахэм ащы-щых «Адыгэ хэку», «Улапэ сэрклэ Париж», «Цыфыр цыфы зышхырэ лорлэн», «О утыгъ, сэ сытыгъэгъаз», нэмыкыхэри. Ар итворческэ лъэныкыгъоу щыт, — ело Къадырбэч ыкгоу Марат.

— **Нэмыкыла лъэныкыгъоу уятэ кыызэрэпшлэжыгъэр сид**

Къумпыл Къадырбэч

фэда? Сид фэдэу ар угу кыитфэлуатэ?

— Тимуррэ сэрырэ къалэм тыкыдэхъухъагъ. Къэлэ паркым дэжэ тыщыпсэуштыгъ. Сятэ чы-лэми фэбэми, осыми ошхыми пчэдыжырэ жъэу къэтэджыти, кыычыхъэти, псыхъом зыкы-чигъаоти къэкложыштыгъ. Ана-хъэу тиунагъоклэ дгъэшлагъощы-гъэр кымафэм псыхъом тешты-кыгъэ мылыр къазгъыр цыкы-зыдилыгъэу хиутыти, джащ зы-щигъэпскыштыгъ, ар «морж» зыфалохэрэм ащыщыгъ. Сэ щысэ

ишапхъэхэр зетхъаныр ары, ар тэгъэцаклэу сэлъытэ.

— **Уятэ илэпкыгъэу инепэрэ мафэм ишхуилэха?**

— Сятэ итхыпху кыдэкы-гъэхэм анэмыкылау, томитлу хъурэ тхыпху кыдэдгъэкыжыгъэм иугъоижыын лор псынклэгъэп. «Псынэклэч», «Гумэкл», «Цы-фым инеуш», «Сятэ исурэт», «Гъэшлэ нап», «Нэфшъагъэр сишэсып», «Охътэ гъунэнчъэр», «Бзыоу быбырэм иныбжыкыу» зыфилохэрэм ацлэклэ купкылау ялэр кыыбгъурэлэ. «Гъашлэм илэуж» зыфилохэр 1994-рэ илэсым сятэ щымылэжыгъэу илэпкыгъэхэмклэ кыдагъэкыжыгъ.

Адыгеим ыкли Къэбэртэе-Бэ-лкъарым язаслуженнэ журна-листэу, лорлэным иветеранэу, Урысыем ирадист гъэшлуагъэу, Теуцожь Цыгъо ыцлэ зыхъэр медалыр зыфагъэшшоагъэу Къадырбэч ишхъэгъусэу Къум-пыл Светланэ непэ икъорэлф-хэм ягъэхъагъэхэм ащыгушху-лэу мэлсэу. Сэнаушыгъэ ин хэлъэу илэс 53-рэ журналистэу ар лэжыгъэ, ащ щыцэу илэс 46-р адыгэ радиом фигъэхыгъ. Светланэ тыритхэгъэ къэтынхэу Адыгэ чыгуым ичылопс идэхъагъэ, культурунэ ыкли политическэ щылаклэм, лъэпкыым ицыф пэ-рытхэм афэгъэхыгъэхэр ыкли нэмыкыбэр радиом «идышъэ хъарзынэщ» щагъашлох. «Лъэп-кыгъэр шлэфэ», «Гъэшлэ тын», «Лъапсэр пытэмэ», «Шу шлэ псым хадз», «Лъэпкэ мэкъамэ-хэр», «Тызэкъотмэ тылэш» зыфилохэрэ къэтынхэу ыгъэхъа-зырыштыгъэхэм лъэпкэ нэшанэу ахэлъыр шхъэу ялэхэм кыахъы, непэрэ мафэми радиом щызэхэ-пхыштых. Адыгэ бзылфыгъэу шхыпкъэм зэрихабзэу, шхъэгъу-сэм кытегушылэныр ащ зыфи-дэжыгъэп, мыщ дэжыым зэ-клэклауагъ.

Илэс 56-рэ нахъ зымыныб-жыгъэу дунаим ехыжыгъэу Къадыр-бэч творческэ лъэгъоу нэфэу кыыгъэнагъэм елэсыгъэу иунэгъо дахэ непэ мэлсэу. Непи игупсэ-хэм ар агу шагъашло, кырэ-плых, ащыгушхэрэп. Цыф напэр ишэпхъэ инэу лэжыгъэр мэлсэу, ыльапсэу зыушъомбгъу.

ЛЪЭПШЫКЫО
Фатим.

Агъэшъуагъэх

Кларэ Фатим

Урысые политическэ партией «Единэ Россием» ишъольыр къутамэу Адыгеим щыгъэр ыкIи Адыгеим ибзыльфыгъэхэм я Союз кIэщакIо фэхъухи, Мыекъуапэ ишъхъэкIэупхъухъэ волонтер нэбгырэ 37-мэ партией и Штаб зэIукIэгъу фабэ ащадыраIагъ.

ХэушъхъафыкIыгъэ дзэ операциер къызежъагъэм къыщыублагъэу Мыекъуапэ исалонхэм Iоф ащызышIэрэ шъхъэкIэупхъухъэхэм ащыщхэр волонтер купэу зэкъоуцагъэхэу, тидзэкIолIхэу госпиталым чIэлъхэм ыпкIэ хэмыльэу ашъхъащхэр афыкIаупхъухъэх.

«Единэ Россием» ишъольыр къутамэ, джащ фэдэу бзыльфыгъэхэм я Союз

ялыкIохэм мы купым хэтхэм залуагъэ-кIагъ, шIушIэ Iофтхъабзэу зэрахъэрэм пае рэзэныгъэ гущылэхэр апагохыгъэх, «тхъашъуегъэпсэу» аралуагъ.

— Шъош фэдэхэр ары тикъэралыгъо зыщыгугъырэр. Шъугу зэлухыгъэу волонтерхэм агъэцэкIэрэ IофшIэнышхо зешъохъэ, госпиталым къычIэфэгъэ тидзэкIолIхэм яфэло-фашIэхэр афэшъогуэ-цакIэх. ШIушIэ Iофтхъабзэу зешъухъэрэм тидзэкIолIхэм гу кIуачIэ ыкIи гугъэ къареты текIоныгъэ къыдахыгъэу къызэрагъэзэжъыштымкIэ. Шъош фэдэхэр зэкIэхэмкIи щысэтехыпIэу цытых, ащ пае «тхъашъуегъэпсэу» шъосэIо, — **къыIуагъ Урысые политическэ партией «Единэ Россием» ишъольыр къутамэу Адыгеим щыгъэр ыкIи Адыгеим ибзыльфыгъэхэм я Союз кIэщакIо фэхъухи, Мыекъуапэ ишъхъэкIэупхъухъэ волонтер нэбгырэ 37-мэ партией и Штаб зэIукIэгъу фабэ ащадыраIагъ.**

Волонтер купым изэхэщакIоу Елена

Медведевам агухэр зэлухыгъэу къыкIоу-цогъэ илофшIэгъухэм лъэшэу зэрафэрэ-зэр къарилуагъ. Мы шIушIэ Iофтхъабзэм лъапсэ фэхъугъэм зэлукIэм къекIолIагъэхэр щигъэгъозагъэх. Ащ къызэрилуагъэмкIэ, инэлосэ бзыльфыгъэу госпиталым Iоф щызышIэрэр къыфитеуи, шъхъащхэр зэрэкIаупхъухъэрэ Iэмэ-псымэхэр охътэ гъэнэфагъэкIэ ритынэу къыкIэлъэлугъ. Ащ ришIэщтымкIэ зеупчIым, къырилуагъ улагъэ зытешэгъэ дзэкIолIхэм апае зэрыщыкIагъэхэр. Джащыгъум илофшIэгъухэм хэми къыдырагъашти, ыпкIэ хэмыльэу фэло-фашIэхэр афагъэцэкIэнхэу рахъухъагъ. Нэужым нэмыкI салонхэм яIофышIэхэм ащыщхэри купэу зэхашагъэм къыхэхъагъэх.

— Мыщ фэдэ волонтерхэм Iофэу ашIэрэм уасэ фэпшIын пае. Ахэм якъэ-бар зызэхэтэхым, залудгъэкIэн ыкIи

тирэээныгъэ гущылэхэр ятIонэу итхъухъагъ. Бзыльфыгъэхэм я Союз хахъэу хэушъхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэла-жъэхэрэм яуагъохэм IэпыIэгъу афэхъугъэнхэмкIэ комитет зэхэтцагъэу Iоф ешIэ. Операциер къызежъагъэм къыщыублагъэу Союзым чанэу Iоф ешIэ, шIушIэ IэпыIэгъухэр госпиталым ыкIи дзэ частьхэм алэкIэтэгъахъэ. Шъори шIушIэ Iофтхъабзэу жъугъэцакIэрэм фэшI лъэшэу тышъуфэраз, — **къыIуагъ Адыгеим ибзыльфыгъэхэм я Союз итхъама-тэу ВэрэкIо Хьалимэт.**

Нэужым Урысые политическэ партией «Единэ Россием» ишъольыр къутамэу Адыгеим щыгъэр ыкIи Адыгеим ибзыльфыгъэхэм я Союз ярэээныгъэ тхылъхэр ыкIи шIухъафтын цыкIухэр шъхъэкIэупхъухъэ волонтерхэм аратыжыгъэх.

— Республикэм и Лышъхъэу, партией «Единэ Россием» ишъольыр къутамэу и Секретарэу КъумпIыл Мурат хэушъхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэла-жъэхэрэм яIофыгъохэм, ахэм шIушIэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным лъэшэу ыналэ тет. Ащ пшъэрылп къызэрэтфийшIыгъэм тетэу тидзэкIолIхэр зыпарэми зэращы-тмыгъэкIэщтхэм ыуж тит, тиамал къызэрихъэу тадэлэпыIэ, — **къыIуагъ АфэшIэгъо Рэмзэан.**

Джащ фэдэу шъольыр къутамэм игъэ-цэкIэкIо комитет ипашэ къызэрилуагъэмкIэ, координационнэ гупчэу зэхашагъэм мы уахътэм ехъулэу волонтер нэбгырэ 38-рэ фэдиэмэ Iоф шашIэ. БэмышIэу тонн 20-м ехъурэ шIушIэ IэпыIэгъур, джащ фэдэу псы тонн 20 Курскэ хэкум афарагъэщагъ. Джыри тонн заулэ аугъоигъ, мы мэфэ благъэхэм ахэри атIупщыштых.

— Адыгеим щыщхэу хэушъхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэр зэрэ-тшымыгъупшэхэрэр, тызэракъотыр зэхашIэнэу ыкIи агу къыдэтщээнэу тыфай, — **къыIуагъ АфэшIэгъо Рэмзэан.**

КИАРЭ ФАТИМ.

«Узыгъэгъушхорэ пкIы ищыгъэр»

Мыщ фэдэ цIэ зилэ концерт Адыгеим и Къэралыгъо филармоние къыщатыгъ.

АР-м иконцертнэ зэхашэ и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэрэ Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэху Адамэ ыцIэ зыхъырэмрэ зэкIыгъухэу ар агъэхъазырыгъ.

Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэху Адамэ ыцIэ зыхъырэм ихудожественнэ пашэу, Урысыем, Адыгеим искусствэхэмкIэ язаслуженнэ IофшIэшхоу Юныс Сулеймановымрэ АР-м исим-

фоническэ оркестрэ ихудожественнэ пашэу ыкIи идирижер шъхъалэу СтIашъу КъэпIанрэ къэгъэлъэгъоным щызэдэлэжъагъэх.

Опереттэ пычыгъохэр, мюзикл мэкъамэхэр, поп ыкIи рок къэлуакIэхэр зыщызэхэгъоэгъэ къэгъэлъэгъоным искусствэр зикласэхэр зэфыщагъэх.

Концертым икIэтын хэлэ-жъагъэх Камернэ музыкальнэ театрэм илофышIэхэу АР-м и народнэ артистэу Ирина Кириченкэр, АР-м изаслуженнэ артистэу Елена Лепиховар, артист-вокалистхэу Алина Соценкэр, Светлана Со-

чиловар ыкIи Александр Мальцевыр.

Къэралыгъо симфоническэ оркестрэм имузыкаведэу Хъакъуй Заремэ концертыр дахэу зэрищагъ.

— Симфоническэ оркестрэмрэ Камернэ музыкальнэ театрэмрэ бэшIагъэу проектым игъэхъазырын тыпыл. «Узыгъэгъушхорэ пкIы ищыгъэр» зыфи-лорэ къэгъэлъэгъоным театрэм иартистхэм шъошакIэм илэ орэдхэр къыщалуагъ. ТапэкIи оркестрэмрэ театрэмрэ проектыкIэхэр зэдэгъэцэкIэшт, — **къыIуагъ СтIашъу КъэпIан.**

Концертым къыщылугъэ

АР-м иконцертнэ зэхашэ и Къэралыгъо филармоние

орэдхэм псэ къыпагъакIэ, мэкъамэм тамэу ратыгъэр зэкIащы. Симфоническэ оркестрэм къыригъэлорэ музыкэр лъэпк гупшысэм къыпкъырэкIы.

— «Узыгъэгъушхорэ пкIы ищыгъэр» зыфи-лорэ къэгъэлъэгъоным мэхъанэу илэм уригъэ-гупшысэзэ, уиакъыл, уизэхашIэ къыгъэушъыгъэ уедэлэу. Сэнаушъы-гъэшхо зыхэлэ симфоническэ оркестрэмрэ камернэ музыкальнэ театрэмрэ тызэгъусэу проек-тыр дгъэцэкIагъэ. ТапэкIи Iофтхъабзэу гъэшIэгъонхэр зэхэт-щэнхэ гухэлэ ти, — **къыIуагъ Юныс Сулеймановым.**

Мэкъэ IэтыгъэкIэ къыхадзэрэ орэдхэм уядэлэу, артистхэм ялэпэлэсэнныгъэ осэ ин фэошIы.

Филармонием изал цыфыбэ чIэсыгъ.

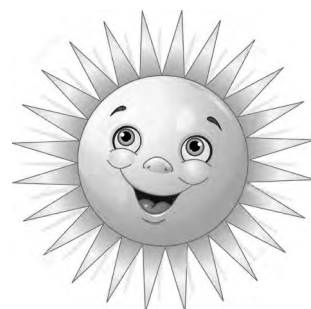
Дунэе музыкальнэ искусствэм хэхъэгъэ произведениехэр, Адыгеим икомпозиторхэм аусы-гъэхэр оркестрэм къыригъэлорэ-хэзэ, цыфхэр культурэм, искусствэм афещэх.

Артистхэм ялэпэлэсэнныгъэ искусствэ лъагэм дештэ. Орэд-лохэм макъэр зэрагъэпсырэм узылэпещэ. Лъэпкъыр зэгурьло-ным, зэдэпсэуным, хъарымрэ гушIуагъомрэ цыфхэм зэдагош-ным, шылэныгъэм лъэгъо дахэу щыпхыращхэрэм зегъэушъомб-гъуэным афэгъэхыгъэ оперэр лъэхъаным диштэу артистхэм къагъэлъэгъон алъэкIыгъ.

ЛЪЭПШЫКЪО ФАТИМ.

Тыгъэнэбзый

Къеблагъ, бжыхьэр!

*Илэсым иохътэ зэшплым
аныхъ тынчэу, дэрмэнэу, гьомы-
лэпхъэ Иэнэ ушъагъэкIэ емызэ-
щыжъэу къытпэгъокIырэ бжы-
хьэр мафэ къэс нахъ къэблагъэ.*

Тыгъэ цэкъалэр хэпшыкIэу зэкIэ-
кIуагъ, къиппIыкIэу, уилыпIэу зэрэщы-
тыгъэр лукIотыгъэу, ифэбэ IапIл гуапэ
чIым къытыреуагъэ.

ТхьамафэIэ кIыхъащт Iоныгъом и
1-р, мы мафэм зэфэдэкIэ тыхэгъагъушо
ит еджапIэхэм еджэныр ащырагъэ-
жъэжыщт. МэфэIэ лъапIэу шIэныгъэм
и Мафэ ахэм ащыкIошт.

Адыгеим икIэлэцIыкIу мини 6-м
ежым апэрэу еджэпIэ пчъэшъаIур
зэпачыщт ыкIи еджэным фежъэщтых.
Псауныгъэ яIэу, ны-тыхэр, ныжъ-тыжъ-
хэр къашъхъэщтыхэу, икIэлэгъэджэ дэ-

гъухэр апэ кIыкIынхъшъ, шIэныгъэ зэ-
фэшъафыбэр псэу зылуащэнэу, еджэ-
гъэ-гъэсагъэ ыкIи хэти агъэгушIоу цIыф
дэгъу хъунхъэу тафэлъало.

Апэрэ одыджыныр аныхъ цIыкIухэм
апае жъынчэу къытеошт.

Мы мэфэIэ ялыер ныбжырэу икIэлэ-
цIыкIухэм агу кIынэжыщт, ащ мызэу,
мытIоу мэфэIэ дэхабэ кIыкIэлъыкIошт.
Уахътэм дэлорышIэхэу икIэлэцIыкIухэм
зырачыщт: шIэныгъэхэр игъорыгъоу
агъотыщт, апэрэ икIэлэгъаджэр апсэу
якIэсэщт, аузэ, ины хъунхъшъ, щыIаIэм
хэуцощтых. ЗэпIэаIыгъоу уимыфагъэу,
тыгъосэрэ кушъэхэлъыр макIо, мащэ,
къэгъушIэ, етIанэ еджакIо мэхъу, зэхэ-
тыкIэ-зэфыщтыкIэхэм ахэгъуазэ, еджэ-
ныр илофшIэн шъхъаIэу зэрэщытыр
къыгурыIоу дэгъоу зэрэджэщтым фэ-
сакъы мэхъу.

Н. ДЗЭУКЪОЖЪ.

Лэпхъэ Аслъан

МэфэIхэмкIэ бай

*Бжыхьэм иапэрэ мазэу Iоны-
гъор ахэмкIэ бай. Тикъэлэ
шъхъаIэу Мыекъуапэ и Мафэ,
дэхагъэм идунэе мафэ, адыгэ
шъуашэм и Мафэ, тиадыгэ
тхакIохэу Еутых Аскэр, Хъэдэ-
гъэлэ Аскэр, Шэуджэн Аюбэ
къызыхъугъэхэр хагъунэфыкIых.*

Ары. Зэралоу, «шъуашэм уахещэ,
акъылым уакъыхещыжъы».

Тиадыгэ лъэпкъ шъуашэ идэхагъэ,
илъэпIагъэ зэралъэкIэу, тишэн-хэбзэ-
шIухэр зэрэхъарзынэхэр тикIэсэ уса-
кIохэу Жэнэ Къырымызэ — «Хэбзэ
дахэу тэ тилэр джащ фэд», МэщбэшIэ
Исхъакъ иусэу «Адыгэ цый» зэрэ Кав-
казэу шъуашэ зэрэфэхъугъэр тэгъэлъа-
плэ ыкIи тарэгъушхо.

Адыгэ цый

*Адыгэ цыеу цые къопэфыр,
Осы нэгъуфым фэдэу уфыжъэ,
Джыгыты икIэлэу икIэлэIэ чэфыр
Гуишхоу рызепщэу ылгъы ущыщ.
Типшъэшъэ гуахъэм
нэфылгъэ ишIлгъым
УтфыхабзыкIышъ пышъэу утфады.
Хъазыр пшIыкIулIоу*

бгъэгъуэм хэлъым

*Тхыдэбэ Iаджи тарихьым щаты.
Типшысэ Iушмэ янэфи пхэтэу,
ПсынIагъэу пхэлъри —*

ягъухэлъ гугъ.

*Узыфадыгъэр сэрими, хэтми,
Зэрэ Кавказэу дахэу уекIугъ.*

АМ икIарзынэщ

Адыгэ усакIохэм бжыхьэр агъэшIуагъ

БЭРЭТЭРЭ Хъамид

Бжыхьэ пкIашъ

*Бжыхьэ пкIашъэр мэлумъашъэ,
Дышъэр чыгым къешъэшъэх,
Жъэу къыкIэпщэрэм*

зэрелъасэшъ,

Орэд макъэу зэхэсэхы.

Зэхэсэхы, зэхэсэхы

Жъыр дежъыоу сиорэд,

Бжыхьэ нэфым фыхэсэхы,

Мэкъэ лъагъэу зысфелэм.

Бжыхьэ пкIашъэр зэрэшъабэу

Орэд макъэр орэшъаб,

Тыгъэ бзыр зэрэфабэу

Джыри мэзым къыхэлэб.

Фэусагъэх бжыхьэ уахътэм Нэхэе
Русьтани, КъумпIыл Къадырбэчи, мыхэм
анэмыкIэхэри. ТисурэтышIхэми зи къа-
тенагъэп, бжыхьэр сурэтэу къытфагъэ-
чыгъ. Ары, щэч хэлъэп, бжыхьэр ти
Адыгей иохътэ аныхъ дахэм ащыщ ыкIи
ар хэтрэ цIыфкIи гудэчыгъо ыкIи гъэ-
псэфыгъо пIэлъэ шIагъоу къэнэжъы.

Пыжъыр зэрэгъусагъэр

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Пыжъхэр зэхэсэхэу, икIэлэ-
лэхэр кIыхъажъыи, «мары,
къэкIо пэт», — алуагъ. Пы-
жъы цIыкIур пчъэшъаIум
къыздэкIуаеи, ылъакъохэр
иIэлэти, къеукIорэхыгъ.

— О къэкIуапщи, пыжъ
цIыкIу! Укъэхъуаджа, укъэ-
джагуа, пыжъ цIыкIу? —
алуи ралуагъ.

Ылгъази, къызэрихъагъэм
фэдэ къабзэу, еукIорэхы-

жыгъ пчъэшъаIум. Унэм
икIыжъи ежъэжыгъ.

— Шъучи шъуедэлэу,
шъхъарыгушIэшъ, Iаджи
ылошт, — алуи, икIэлэхэр
лъырагъэжъагъэх. Иахъэхи
мэкIэ-макIэу зедэлухэм, пы-
жъыр ежъ-ежъырэу зыдэгъу-
щыIэжъэу зэхахыгъ:

— Кысаджэхэшъ сыкъа-
щэ, сызыхъэкIэ къыздэхъа-
щых, ахэр зыфаер сэ сэ-
шIэ. Мэщыр зэрахыщтыр
ашIэрэпышъ къысэджэх, ау
сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп:

АтэкъакIэм фэдэу къэб-
гъэщыщт,
Къазщырыцэм фэдэу
уулушт.

Сэ яслонэп, ежъ ашIэнэп...

ИкIэлэхэр ыуж итыгъэхэти,
«Зэхэтхыгъэ, зэхэтхыгъэ!»,
— алозэ зечъэжъэжъхэм,
пыжъы цIыкIум зигъэгъуси,
зигъэупэрэци, къэцызакIэ
зишIыжыгъэу щыс.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

— Пыжъ цIыкIум дэжъ
шъукIуи къашъушъэ, ымы-
шIэрэ щыIэпышъ, мэщым
ихыкIэ къедгъэлэщт, — алуи,
иIэлэхэр агъэкуагъэх.

Фиджитал-спортым ифестиваль

Мыекъуапэ шыкӀошт

Урысыем и Кыблэ хэхьэрэ шӀольырхэр зыхэлэжьэштхэ фиджитал-спорт фестивалэу «Неущырэ мафэм ичӀыпӀ» зыфилорэр Мыекъуапэ шырагъэкӀокӀышт. Мы спорт лъэккым физическэ ыкӀи киберспортивнэ лъэныкъохэр кыдыхэлъытагъэх.

Проектэу «Неущырэ мафэм иджэгукӀэхэр» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу фиджитал-спорт

лъэккым хэхьоньгъэ ешӀы. Республикэм икӀэлэ шӀхьалэ шыкӀошт фестивалыр лъэныкъо

зэфэшхьафхэмкӀэ зэтеутыгъэшт: «Спортыр» (фиджитал-футбол, фиджитал-баскетбол), «Тактикэр» (Counter-Strike 2, лазертаг), «Стратегьер» (Dota 2, лазертаг), «Технологиер» (VR ритм-симулятор, кӀэшӀонымкӀэ ритм-симулятор, дронхэм яккы-зэдэчӀэн).

ЗыныбжӀ ильэс 14-м ехӀугъэхэр зэнэкӀоккым хэлэжьэнхэ альэкӀышт. Джырэ уахӀтэм ехӀулэу шӀольыритфымэ – Адыгэ

Республикэм, Ингушетием, Къэрэщэе-Черкесым, Краснодар краим ыкӀи Ростов хэкум ялыкӀохэр лӀфхьабзэм зыщӀаушӀыным фэхьазырхэу ятхьапэхэр кӀагъэхьыгъэх.

ЗэнэкӀоккыр шышхыӀум и 26-м щегъэжьагъэу и 28-м нэс Адыгэ кӀэралыгъо университетым иордӀунэу Кобл Яккубэ ыцӀэ зыхьырым шыкӀошт. ХэлажӀэ зышӀоигъохэм фестивалым исайт зыцарагъэтхын альэкӀышт.

Футбол

Финалистхэр кӀэнэфагъэх

ФутболымкӀэ Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет – Хасэм ишӀухьафтын зэрылӀ зэнэкӀоккым ифинал ихьагъэхэр кӀэнэфагъэх.

АдыгэкӀалэ шыкӀогъэ зӀукӀӀэгум ятӀонэрэ финалистыр кыщынэфэнэу щытыгъ. Мы мафэм зэдешӀагъэх чӀыпӀэ командэу «Асбир» зыфилорэмрэ Тульскэр кӀэзыгъэлъэгъорэ «Урожаймрэ». ЗӀукӀӀэгум ипӀэублэ хьакӀэхэм пчӀагъэр кызыӀуахыгъ, пенальтикӀэ кӀэлапчӀэм лӀгуаор дэзыдзагъэр Даниил Кустыриныр ары. Я 9-рэ такыккым «Урожайм» щешӀэрэ Александр Филипповым пчӀагъэм хегъахьо – 2:0. Я 21-рэ такыккым бысымхэм кӀэлапчӀэм лӀгуаор дадзагъ, пчӀагъэр 2:1 хьугъэ, я 31-рэ такыккым Илья Наумовым пчӀагъэр зэфӀадиз ышӀыгъ.

ЯтӀонэрэ таймым бысымхэр цыхьэшӀэгъоу ешӀагъэх. Эдуард Герашенкэмрэ Нэхэе Бильанрэ гъогъу зырызэ кӀэлапчӀэм лӀгуаор дадзагъ, пчӀагъэр 4:2-у «Асбир» текӀоныгъэр кыдыхыгъ.

Республикэм и Мафэ ехӀулэу зэхӀащӀт финалым шыӀукӀӀэштых «Кавказымрэ» «Асбиррэ», ар Мыекъуапэ шыкӀошт.

Къатхэхэрэм яшӀолӀрэ редакцием иепӀыкӀэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкӀышт.

НӀкӀубгъор зыгъэхьазырыгъэр БЗЭШӀУ Асхьад.

Зэхьышагъэр ыкӀи кыдззыгъэкӀырэр:

АР-м лъэккӀэ лӀфхэмкӀэ, лӀкӀыб кӀэралхэм ащӀысӀурэ тилъӀпкӀэгъухэм адырӀа зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жьугъэм инамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
385000
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдӀыщӀыр:

385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнӀэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кӀаӀихьэрэ А4-кӀэ заджӀэхэр тхьапэхэу зипчӀагъэкӀэ 5-м емыхьухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рӀэ дӀгъэу, шрифтыр 12-м нахӀ цӀыкӀунэу щытӀ. Мы шапхӀэхэм адимыштӀэр тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъэкӀожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр: УФ-м хэутын лӀфхэмкӀэ, телерадиокӀэтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъӀоры-шӀапӀ, зӀраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи пчӀагъэр
4496

Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1437

Хэутыным узщыкӀӀтхэнэу щыт уахӀтэр
Сыхьатыр
18.00
ЗыщыкӀӀтхэгъэхэ уахӀтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шӀхьалӀэр
МӀшӀлӀэккы С. А.

Редактор шӀхьалӀэм игуадзэр
ТӀу З. Дз.

ПшӀэдӀкӀыжӀэ зыхьырэ секретарыр
ТхьаркӀохьо А. Н.